

## การพัฒนาวิชาชีพครูตามความสามารถ ตอนที่ 1

### Competency-based Teacher Professional Development

ดร.ชัชรินทร์ ชวนวัน *ข้าราชการบำนาญ*

*สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา, 2567*

.....

การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และยุคดิจิทัล แนวโน้มใหม่ๆ ด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และการเมืองส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตสังคม สถานที่ทำงาน และไลฟ์สไตล์ของผู้คน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร เป็นความท้าทายที่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงการศึกษาเพื่อปรับวิถีเหล่านี้ให้เข้ากับแนวโน้มที่เกิดขึ้น การศึกษาแบบดั้งเดิมตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย (K-12) ไม่ได้รับความนิยมนักการศึกษาเรียกร้องให้ปฏิรูปหลักสูตรและวิธีการสอนเพื่อสอนนักเรียนให้มีความยั่งยืน เช่น ความยากจน ความเป็นพลเมือง สันติภาพ ประชาธิปไตย ความมั่นคง สิทธิมนุษยชน การพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ สุขภาพ ความเท่าเทียมกันทางเพศ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาเมืองและชนบท รูปแบบการผลิตและการบริโภค และความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อความยั่งยืนดังกล่าว **ระบบการจัดการศึกษาตามความสามารถ (Competency Based Education)** จึงเกิดขึ้นตั้งแต่ทศวรรษปี 1960 และ ค.ศ.1970 โดยรูปแบบการพัฒนาฝึกอบรมครูได้ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อให้ครูจะต้องเป็นบุคคลที่เชี่ยวชาญความรู้ทั้งหมดนี้ก่อนที่จะนำไปสอนนักเรียน ดังนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำคัญเหล่านี้ ผู้บริหารทางการศึกษาและผู้นำโรงเรียนต้องแสวงหากลยุทธ์ที่ดีทำการปรับปรุงความสามารถทางวิชาชีพของครูให้ตรงกับมาตรฐานวิชาชีพและสอดคล้องกับตามความต้องการของนักเรียน **การศึกษาเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นความสามารถ** จึงถือเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสำหรับองค์กรการศึกษาและครู เพื่อตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของบริบทโลกและตลาดแรงงานได้ดียิ่งขึ้น ในบริบทการเปลี่ยนแปลงใหม่แนวโน้มในปัจจุบันของการศึกษาด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การพัฒนาโมเดลโรงเรียนใหม่ การกระจายตัวของประชากรนักเรียน การเปลี่ยนแปลงสู่มาตรฐานวิทยาลัยและอาชีพใหม่ และการประเมินแนวใหม่ ยังเป็นที่ประจักษ์ว่า บทบาทของนักเรียนในห้องเรียนกำลังพัฒนาไปด้วยเครื่องมือใหม่ๆ มีการเสริมศักยภาพด้วยมาตรฐานใหม่ นักเรียนสามารถเข้าถึงโอกาสการเรียนรู้แบบผสมผสานและออนไลน์ใหม่ๆ ที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีศักยภาพในการพัฒนาขีดความสามารถด้านการเรียนรู้เชิงลึก ดังนั้น ภายใต้สภาวะการศึกษาแบบไดนามิกที่เกิดขึ้นใหม่และเพื่อการทำงานในสภาพแวดล้อมเหล่านี้ได้อย่างเต็มที่ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องเข้าถึงการเรียนรู้ทางวิชาชีพคุณภาพสูงอย่างต่อเนื่อง ครูจะต้องเรียนรู้ในบริบทใหม่นี้ด้วยทั้งการเรียนรู้การเตรียมการสอนในห้องเรียนซึ่งได้รับประโยชน์จากโอกาสการเรียนรู้แบบผสมผสานส่วนบุคคลแบบเดียวกัน ความต้องการการปฏิรูปการศึกษาและความเป็นสากลของการพัฒนาครู ส่งผลให้การพัฒนาและการฝึกอบรมครูเปลี่ยนจากแนวทางตามเนื้อหาเปลี่ยนไปเป็นแนวทางตามความสามารถ ระบบการพัฒนาทางวิชาชีพเน้นความสามารถสำหรับครู นโยบายและรูปแบบการศึกษาที่เน้นความสามารถจึงได้รับความสนใจและมีความสำคัญที่เพิ่มขึ้นคู่ขนานกับนโยบายและรูปแบบเพื่อความเป็นมืออาชีพและการพัฒนาวิชาชีพของครู

ระบบการพัฒนาตามความสามารถช่วยสร้างเส้นทางสู่ความสำเร็จในวิชาชีพได้หลายทาง ช่วยให้ใช้เทคโนโลยีได้ดีขึ้น สนับสนุนรูปแบบการรับครูใหม่ๆ ที่ใช้ทักษะและความสนใจที่แตกต่างกัน สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสการเรียนรู้นอกเวลา และช่วยระบุโอกาสในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนรู้เฉพาะของครู การเปลี่ยนแปลงไปสู่การเรียนรู้ตามสมรรถนะสำหรับครูจะให้ผลลัพธ์เชิงบวก ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้แบบใหม่ ครูรุ่นใหม่พร้อมจะเติบโตในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบผสมผสานและเป็นส่วนตัว ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้เชิงลึกไปด้วยกัน

**ความสามารถทางวิชาชีพของครู** เป็นประเด็นที่ต้องมีการพัฒนาว่าปัญหาเกิดจากตัวครูเองหรือไม่ เช่น ครูบางคนขาดความสามารถเพียงพอโดยเฉพาะความสามารถทางวิชาชีพ เพราะครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษาและเป็นตัวกำหนดความสำเร็จของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่โดยเฉพาะในกระบวนการสอนและการเรียนรู้ ครูเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการสร้างกระบวนการและผลลัพธ์ทางการศึกษาที่มีคุณภาพ วิธีการวิจัยเพื่อการพัฒนาบรรณกรรมความสามารถวิชาชีพของครู การศึกษามาตรฐานเฉพาะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานหรือทักษะของครูที่ถูกนำไปใช้งานในบทบาทหน้าที่หรือในสังคม จะช่วยให้ครูมีความสามารถทางวิชาชีพที่ดีเป็นที่ต้องการในทางการศึกษาในบริบทโลกปัจจุบันและอนาคต

### **ความสามารถหรือสมรรถนะวิชาชีพ (Professional Competencies)**

มีผู้กำหนดและให้นิยามความหมาย “ความสามารถหรือสมรรถนะวิชาชีพ (Professional Competencies)” ไว้หลากหลาย ได้แก่

**ความสามารถ** คือ สถานะหรือคุณภาพของการมีคุณสมบัติเพียงพอหรือเหมาะสม โดยแสดงความสามารถด้วยการผสมผสานระหว่างความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม (คุณลักษณะ) ที่ใช้ขับเคลื่อนและปรับปรุงประสิทธิภาพที่โดดเด่นในการปฏิบัติงานตามบทบาทเฉพาะ

**ความสามารถวิชาชีพ** คือ ลักษณะการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพสูงด้วยทักษะและความเชี่ยวชาญที่มีส่วนร่วมกับผู้อื่นและสมาชิกในทีมงาน ส่งผลให้เป็นบุคลากรที่มีความสามารถสูงด้านมนุษยธรรม หลักจริยธรรม ไตร่ตรอง ตอบสนองต่อสังคม และความรับผิดชอบ

**ความสามารถวิชาชีพ** คือ ความสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามวิชาชีพของตนโดยทั่วไปหรือเพื่อประกอบวิชาชีพเฉพาะที่มีทักษะคุณภาพเป็นที่ยอมรับได้

**ความสามารถวิชาชีพ** คือ ความรู้ ทักษะ และความสามารถที่จะช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงานและการจัดการอาชีพตลอดชีวิต

คำจำกัดความที่สำคัญของ “ความสามารถวิชาชีพ” ที่เกี่ยวข้องกับครู ได้แก่

**ความสามารถวิชาชีพครู** คือ ครูจะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญ ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในกิจกรรมประจำวัน และสามารถใช้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เหล่านี้เพื่อประกอบอาชีพในอนาคตได้

**ความสามารถวิชาชีพครู** คือ ความรู้ ทักษะ ทศนคติ ค่านิยม แรงจูงใจ และความเชื่อของบุคคลสามารถโน้มน้าวให้ครูประสบความสำเร็จในอาชีพการงานได้

**ความสามารถวิชาชีพครู** คือ ความสามารถของครูในด้านความรู้ ทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ และพฤติกรรมในการปฏิบัติหน้าที่ทางวิชาชีพในฐานะนักการศึกษา ครูต้องมีสมรรถนะ 4 ประการ ได้แก่ การสอน บุคลิกภาพ ความสามารถทางสังคม และวิชาชีพ

**คุณลักษณะความสามารถวิชาชีพครู** คือ

1.คุณลักษณะที่สามารถระบุได้โดยง่ายว่า จำเป็นต่อการสอนที่มีประสิทธิผล ช่วยให้ครูเตรียมพร้อมรับมือกับความท้าทาย ความต้องการและภาระหน้าที่ในการสอน กรอบการทำงานวิชาชีพครูช่วยอธิบายวิธีที่ครูทำงานร่วมกับนักเรียน ผู้ปกครอง/ผู้ดูแล เพื่อนร่วมงาน และคนอื่นๆ

2.คุณลักษณะทางวิชาชีพเป็นรากฐานของค่านิยม ความเชื่อ และทักษะในการตัดสินใจและการกระทำที่ครูทำในการทำงานในแต่ละวัน แสดงถึงทัศนคติและพฤติกรรมที่ครูแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของนักเรียน

3.คุณลักษณะทางวิชาชีพ เป็นความเข้มแข็งทางจิตใจและร่างกายในการปฏิบัติงานหรือทักษะที่เรียนรู้ผ่านการฝึกฝนและการฝึกฝน สิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐานในการเรียนรู้ช่วยพัฒนาความสามารถและความเป็นมืออาชีพของครูได้อย่างมาก ด้วยความสามารถครูจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะนักการศึกษาและตัวแทนการเรียนรู้ได้อย่างมืออาชีพ

**ความสามารถทางวิชาชีพที่จำเป็นสำหรับครูที่ดีและการสอน** ประกอบด้วย 1.ความสามารถภายในประเทศ, 2.ความสามารถในการสอน, 3.ความสามารถขององค์กร, 4.ความสามารถทางวัฒนธรรม, 5.ความสามารถในการประเมินผล

### รูปแบบความสามารถทางวิชาชีพครู (Teacher professional competence models)

ความสามารถของครูถูกจำลองเป็นโครงสร้างหลายมิติที่รวมทรัพยากรด้านความรู้ความเข้าใจและทักษะที่จำเป็นต่อความต้องการซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับคุณภาพการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ครูต้องเชี่ยวชาญหลากหลาย

ความสามารถทางวิชาชีพครู ประกอบด้วย 2 รูปแบบ คือ

**รูปแบบแรก** คือ “โมเดลหลักสูตร การพัฒนาที่ยั่งยืน ความสามารถ การฝึกอบรมครู (CSCT Model)” เป็นโมเดลที่แสดงให้เห็นว่าความสามารถทางวิชาชีพของครูสามารถปรับปรุงความยั่งยืนของหลักสูตร กระตุ้นความสามารถของครู และพัฒนาวิธีปฏิบัติในการฝึกอบรมครู

**รูปแบบที่ 2** คือ “ความสามารถด้านการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development education Competencies: ESD) เป็นโมเดลการเรียนรู้เป็นการเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต ที่แสดงให้เห็นการพัฒนาอาชีพครูเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียนในอนาคต

โมเดลความสามารถครูทั้งสองประเภทนี้มีความแตกต่างกันมาก แต่ก็มีประสิทธิภาพในการปรับปรุงความสามารถทางวิชาชีพของครูด้วย

## ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสมรรถนะวิชาชีพครู

ก่อนเริ่มการดำเนินงานพัฒนาระบบการพัฒนาวิชาชีพครูตามความสามารถ องค์กร/หน่วยงาน/โรงเรียน ควรต้องศึกษาเรียนรู้ เกี่ยวกับ **สมรรถนะของครู** หรือ **สมรรถนะวิชาชีพครู** ที่มีผู้กำหนดหรือจัดทำไว้อย่างมากมาย ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลการวิเคราะห์กำหนดสมรรถนะหรือโมเดลสมรรถนะวิชาชีพครู ดังนี้

**หลักการพื้นฐานวิชาชีพครู** งานวิชาชีพครูเป็นงานพิเศษที่ดำเนินการตามหลักการ ดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะส่วนตัว เช่น มีพรสวรรค์ ความสนใจ จิตวิญญาณ และอุดมคตินิยม
2. ความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษา ความศรัทธา ความกตัญญู และอุปนิสัยอันสูงส่ง
3. วุฒิการศึกษาและวุฒิการศึกษาตามสายงาน
4. ความสามารถที่จำเป็นตามสายงาน
5. ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานวิชาชีพ
6. ผลการปฏิบัติงานและการได้รับรายได้ที่กำหนด
7. พัฒนาความเป็นมืออาชีพอย่างยั่งยืนโดยการเรียนรู้ตลอดชีวิต
8. หลักประกันการคุ้มครองทางกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่ทางวิชาชีพ
9. มีองค์กรวิชาชีพที่มีอำนาจควบคุมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมืออาชีพของครู

(ตัวอย่าง) **ความสามารถวิชาชีพครู (TEACHER'S COMPETENCY) จากแหล่งข้อมูลต่างๆ**

### ความสามารถทางวิชาชีพหลัก 10 ประการของครูผู้สอน

- |  |  |
|--|--|
| 1. ความสามารถของการเรียนรู้ตลอดชีวิต       | (competency of lifelong learning)        |
| 2. ความสามารถในการสื่อสาร                  | (competency of communication)            |
| 3. ความสามารถในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม    | (competency of environmental adaptation) |
| 4. ความสามารถของงานสังคมสงเคราะห์          | (competency of social work)              |
| 5. ความสามารถของการวิจัยทางวิทยาศาสตร์     | (competency of scientific research)      |
| 6. ความสามารถในการมุ่งเน้นการพัฒนานักเรียน | (competency of orienting students'       |
| 7. ความทางการศึกษา                         | development) (competency of education)   |
| 8. ความสามารถของวิชาเฉพาะ                  | (competency of specialized subjects)     |
| 9. ความสามารถในการสอน                      | (competency of teaching)                 |
| 10. ความสามารถในการพัฒนาวิชาชีพ            | (competency of professional development) |

### ความสามารถทางวิชาชีพ

- |   |                                 |
|---|---------------------------------|
| • การคิดอย่างมีวิจารณญาณ                | • ความเป็นมืออาชีพ ...          |
| • การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์            | • มุมมองระดับโลก ...            |
| • การสื่อสาร                            | • การจัดการเทคโนโลยีและสารสนเทศ |
| • การทำงานเป็นทีมและการทำงานร่วมกัน ... | • การจัดการอาชีพ                |
| • ความเป็นผู้นำ                         |                                 |

## มาตรฐานคุณวุฒิทางวิชาการและสมรรถนะวิชาชีพครู ประกอบด้วย

- |   |   |
|---|---|
| 1. การเรียนรู้เชี่ยวชาญเนื้อหา โครงสร้าง แนวคิด และกรอบความคิดทางวิทยาศาสตร์ที่สนับสนุนวิชาที่กำลังสอน  | 1) ความสามารถเชี่ยวชาญแนวคิดพื้นฐานวิชาที่สอน<br>2) ความสามารถอธิบายเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง<br>3) ความสามารถตอบคำถามของนักเรียนอย่างน่าพอใจ  |
| 2. การเรียนรู้เชี่ยวชาญมาตรฐานความสามารถและความสามารถพื้นฐานของวิชาที่กำลังสอน ความสามารถการเชี่ยวชาญมาตรฐานสมรรถนะและสมรรถนะพื้นฐานของวิชาที่ได้รับการสนับสนุน | 1) ความสามารถพัฒนาหลักสูตร<br>2) ความสามารถพัฒนาแผนการสอนอย่างรอบคอบ<br>3) ความสามารถเข้าใจศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน<br>4) ความสามารถเข้าใจวัตถุประสงค์กิจกรรมการเรียนรู้แต่ละกิจกรรม  |
| 3. พัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่สอนอย่างสร้างสรรค์  | 1) ความสามารถพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่สอนอย่างสร้างสรรค์<br>2) ความสามารถอธิบายสื่อการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐานในหลักสูตร<br>3) ความสามารถกำหนดสื่อการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการ<br>4) ความสามารถพัฒนาสื่อ เกณฑ์พิจารณาการเรียนรู้ของนักเรียน  |
| 4. พัฒนาความเป็นมืออาชีพอย่างยั่งยืนโดยการดำเนินการอย่างไตร่ตรอง  | 1) ความสามารถพัฒนาความเป็นมืออาชีพอย่างยั่งยืนอย่างไตร่ตรอง<br>2) ความสามารถสะท้อนผลงานอย่างต่อเนื่อง<br>3) ความสามารถวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน<br>4) ความสามารถพัฒนาและปรับปรุงความเป็นมืออาชีพ<br>5) ความสามารถติดตามเวลาโดยการเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ   |
| 5. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาตนเอง  | 1) ความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร<br>2) ความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารพัฒนาตนเอง<br>3) ความสามารถพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารพัฒนาตนเอง  |
| 6. การดำเนินการตามความเป็นมืออาชีพ จำเป็นต้องมีความสามารถทางจิตวิทยาที่หลากหลาย   | (1) ความสามารถทางปัญญา (ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์);<br>(2) ความสามารถทางอารมณ์ (ทักษะขอบเขต)<br>(3) ความสามารถทางจิต (ทักษะโดเมน)  |
| 7. ความสามารถจูงใจที่ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน   | (1) ความสามารถการสอน<br>-การจัดลำดับความสำคัญสำหรับการจัดการนักเรียน<br>-ความเข้าใจศักยภาพและความหลากหลายของนักเรียน<br>-ความเข้าใจรากฐานและปรัชญาของการศึกษา<br>-ความสามารถพัฒนาแผนและกลยุทธ์การเรียนรู้<br>-การใช้ข้อมูลการประเมินและการประเมินผล<br>-การออกแบบโปรแกรมการศึกษา<br>-การแก้ไขและเสริมคุณค่า<br>-สามารถดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน<br>(2) ความสามารถด้านบุคลิกภาพ<br>-ครูเคารพความหลากหลายของชนเผ่าและศาสนานักเรียนแต่ละคน<br>-ตัวอย่างที่ซื่อสัตย์ เต็มซาด ฉลาด และสามารถรักษาชื่อเสียงที่ดีได้ |

## (3) ความสามารถทางสังคม

- ครูสามารถสื่อสารด้วยวาจาและเป็นลายลักษณ์อักษร
- สามารถเข้ากับนักเรียน เพื่อนนักการศึกษา เจ้าหน้าที่การศึกษา พ่อแม่/ผู้ปกครองของนักเรียน ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

## (4) ความสามารถทางวิชาชีพ

- ครูเชี่ยวชาญเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชา
- เข้าใจสื่อการสอนในหลักสูตรของโรงเรียน
- เข้าใจโครงสร้าง แนวคิด และวิธีการของวิทยาศาสตร์
- พัฒนาความเป็นมืออาชีพอย่างยั่งยืนด้วยการไตร่ตรอง
- ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาตนเอง

**มาตรฐานวิชาชีพของฟิลิปปินส์สำหรับครู (Philippine Professional Standards for Teachers)**

ประเทศฟิลิปปินส์กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู 7 ด้าน (7 Domain) เพื่อใช้เป็นกรอบการพัฒนา

วิชาชีพครู ประกอบด้วย

Domain 1, Content Knowledge and Pedagogy	โดเมน 1 เนื้อหาความรู้และการสอน
Domain 2, Learning Environment	โดเมน 2 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้
Domain 3, Diversity of Learners	โดเมน 3 ความหลากหลายของผู้เรียน
Domain 4, Curriculum and Planning	โดเมน 4 หลักสูตรและการวางแผน
Domain 5, Assessment and Reporting	โดเมน 5 การประเมินและการรายงาน
Domain 6, Community Linkages and Professional Engagement	โดเมน 6 การเชื่อมโยงชุมชนและการมีส่วนร่วมทางวิชาชีพ
Domain 7, Personal Growth and Professional Development	โดเมน 7 การเติบโตส่วนบุคคลและการพัฒนาทางวิชาชีพ

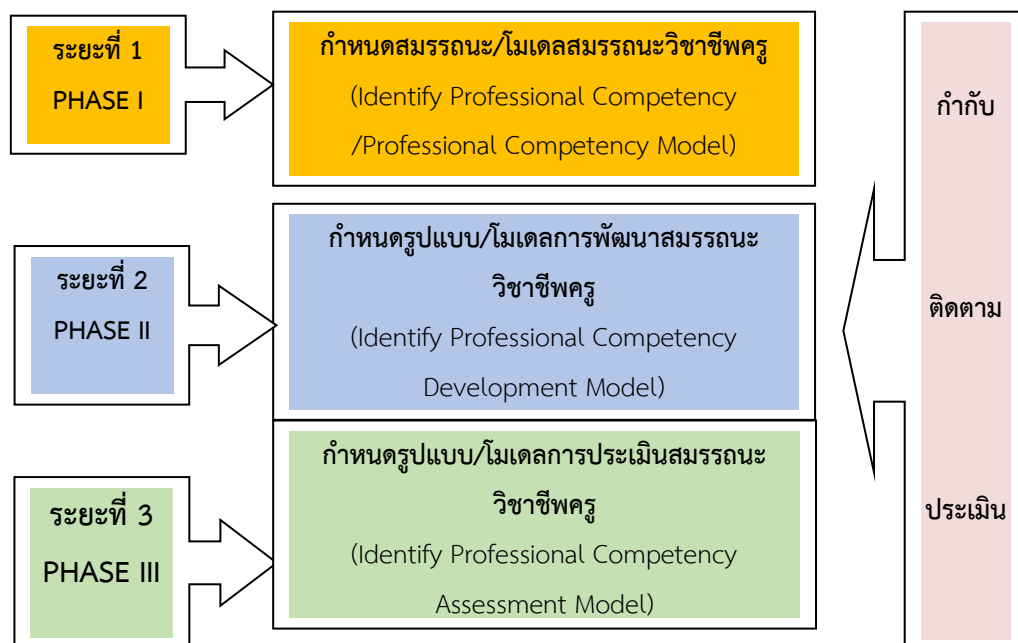
**กรอบมาตรฐานครูตามสมรรถนะแห่งชาติ(N.C.B.T.S.-National Competency-Based Teacher's Standard (2013))**

Domain 1: Social Regard for Learning	โดเมน 1: การคำนึงถึงสังคมเพื่อการเรียนรู้
Domain 2: Learning Environment	โดเมน 2: สภาพแวดล้อมการเรียนรู้
Domain 3: Diversity of Learners	โดเมน 3: ความหลากหลายของผู้เรียน
Domain 4: Curriculum	โดเมน 4: หลักสูตร
Domain 5: Planning, Assessing and Reporting	โดเมน 5: การวางแผน การประเมิน และการรายงาน
Domain 6: Community Linkages	โดเมน 6: การเชื่อมโยงชุมชน
Domain 7: Personal Growth and Professional Development	โดเมน 7: การเติบโตส่วนบุคคลและการพัฒนาทางวิชาชีพ

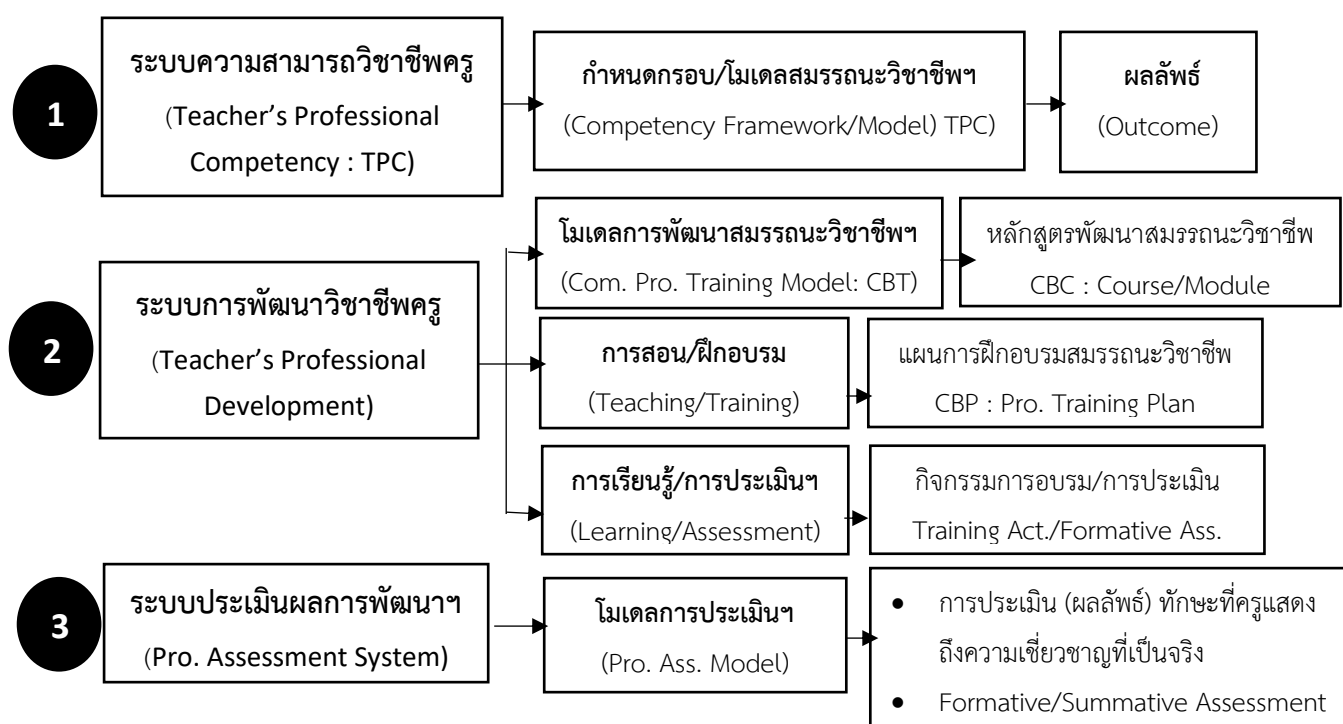
ตัวอย่าง สมรรถนะวิชาชีพครู และกรอบมาตรฐานสมรรถนะครู ที่ยกตัวอย่างข้างต้นสามารถนำมา อ้างอิงประกอบการสร้างโมเดลสมรรถนะวิชาชีพครูของโรงเรียนสารขันธ์ ได้...ซึ่งยังมีกรอบมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพครูที่มีผู้กำหนดไว้อีกมาก (ควรสืบค้นเพื่อศึกษาเรียนรู้ได้จากเว็บไซต์ต่างๆ)

## ระบบการพัฒนาวิชาชีพครูตามความสามารถ

การดำเนินงานพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครู กำหนดขั้นตอนตามแนวคิด การจัดการศึกษาตามความสามารถ (Competency Based Education) 3 ระยะ (III Phase) ดังแผนภูมิ ดังนี้



มีผู้กำหนดแนวทางและระบบการพัฒนาวิชาชีพครูไว้มากมายที่สามารถศึกษาเรียนรู้ได้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ สำหรับผู้เขียนได้ประยุกต์จากการนำระบบการจัดการศึกษาตามความสามารถมาดำเนินการกำหนดระบบพัฒนาวิชาชีพครูตามความสามารถ (Teacher's Professional Development system) ประกอบด้วย 3 ระบบ คือ



**คำอธิบาย** แผนภูมิระบบการพัฒนาวิชาชีพครูตามความสามารถ (ด้านบน) ที่นำเสนอ ก็คือ การประยุกต์มาจากแผนภูมิระบบการจัดการศึกษาตามความสามารถนั่นเอง ซึ่งยังคงไว้ด้วยการดำเนินทั้ง 3 ระยะ คือ

**ระยะที่ 1 ระบบความสามารถวิชาชีพครู** ได้แก่ การกำหนดกรอบสมรรถนะหรือโมเดลสมรรถนะวิชาชีพครู, กำหนดมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพครู และ ผลลัพธ์สมรรถนะวิชาชีพครู (Outcome)

**ระยะที่ 2 ระบบการพัฒนายาวิชาชีพครู** ได้แก่ การนำผลลัพธ์ จากระยะที่ 1 มากำหนดโมเดลการพัฒนา/ฝึกอบรมสมรรถนะวิชาชีพครู (Teacher's Professional competency Development Model) ที่ประกอบด้วย การสร้างหลักสูตรพัฒนา/ฝึกอบรมสมรรถนะวิชาชีพฯ (Course/Module ตามแนวทาง CBC) , แผนการสอน/กิจกรรมการฝึกอบรม และ ฯลฯ

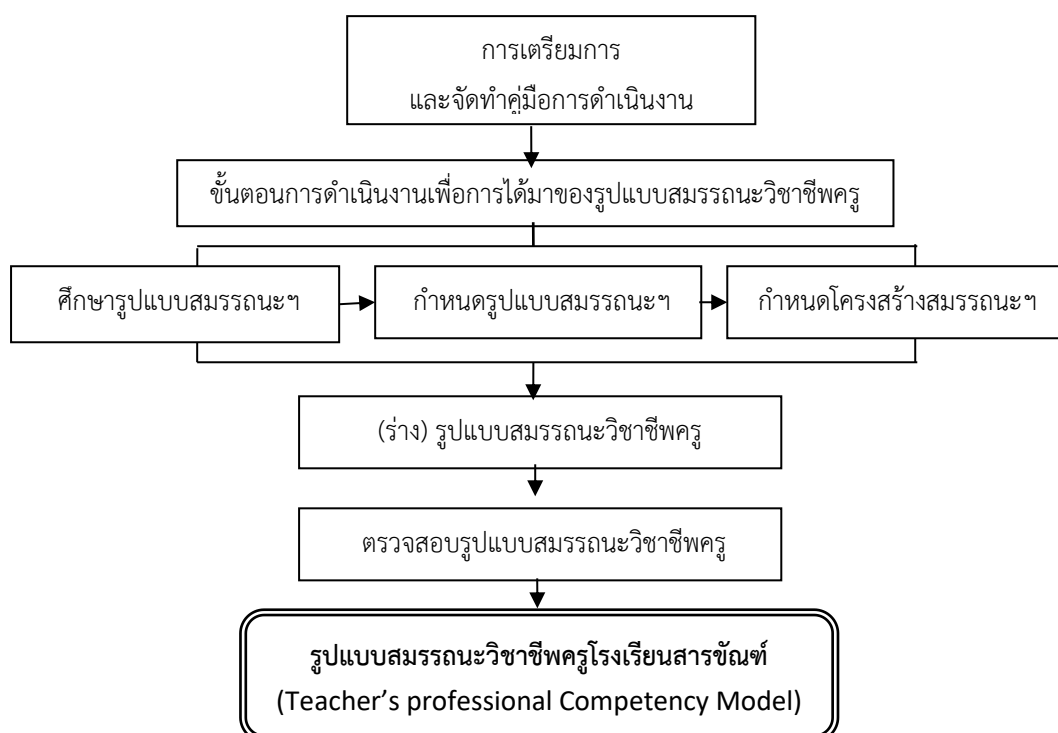
**ระยะที่ 3 ระบบประเมินผลการพัฒนาวิชาชีพครู** ได้แก่ การกำหนดโมเดลการประเมินผล ซึ่งสามารถนำรูปแบบ/วิธีการประเมินอื่นๆมาร่วมในกระบวนการประเมินด้วย เช่น การประเมินการเรียนรู้ก่อนหน้า (PLA) การประเมินผลลัพธ์ ,Formative Assessment, Summative Assessment และการประเมินโครงการพัฒนา/ฝึกอบรมสมรรถนะวิชาชีพ (Teacher's Professional Development Project Evaluation)

### กระบวนการดำเนินงานพัฒนาวิชาชีพครูตามความสามารถ

**ระยะที่ 1 ระบบความสามารถวิชาชีพครู** คือ การกำหนด/การได้มาของกรอบสมรรถนะหรือโมเดลสมรรถนะวิชาชีพครู (Acquisition of Teacher's Competency/Competency Model) อาจเริ่มต้นจาก

#### 1.1 กำหนดแผนภูมิดำเนินงานที่องค์กรหรือโรงเรียนต้องการ เช่น

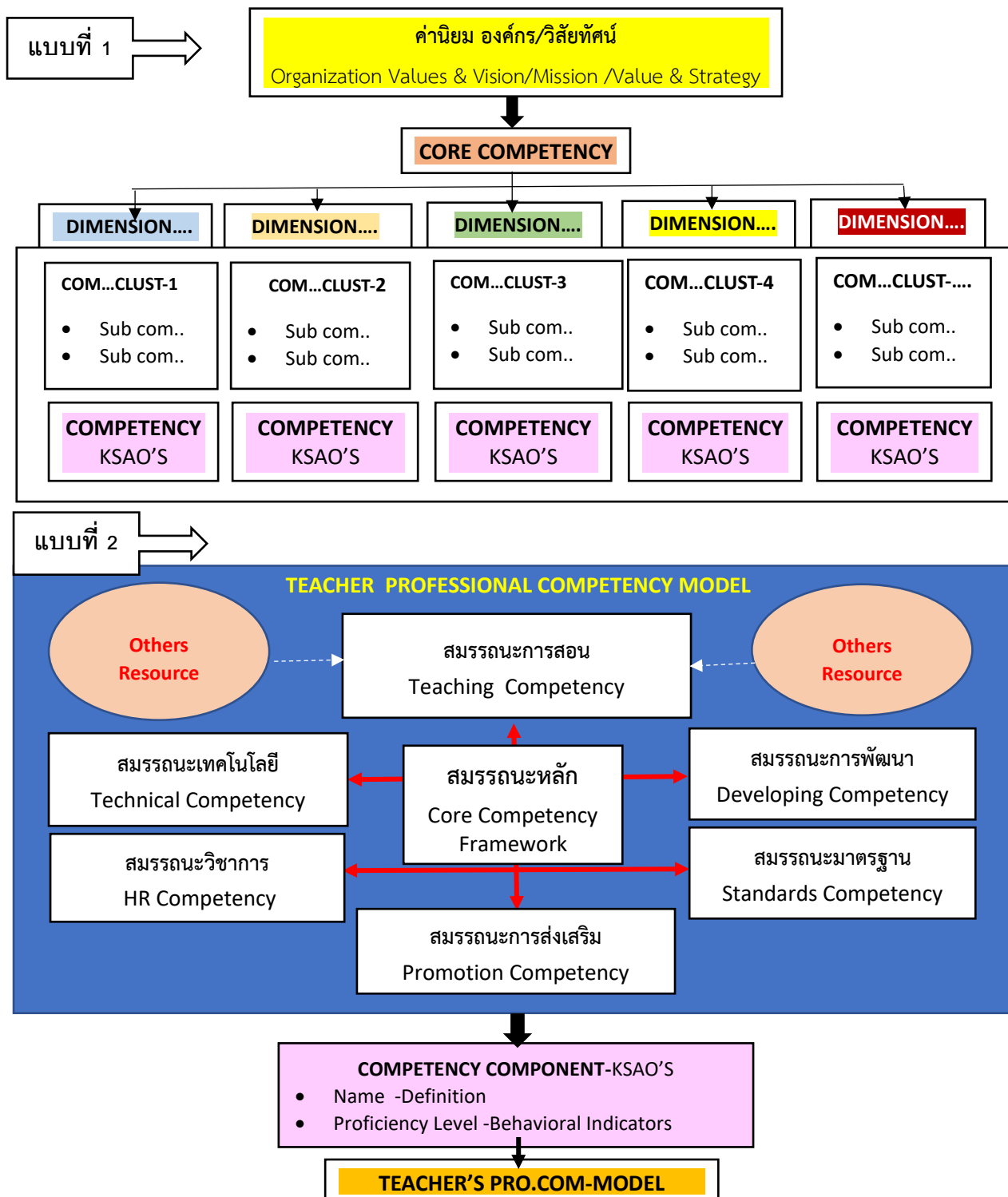
แผนภูมิการดำเนินงานเพื่อการได้มาของรูปแบบสมรรถนะวิชาชีพครู  
โรงเรียน...(สารพันธ์)



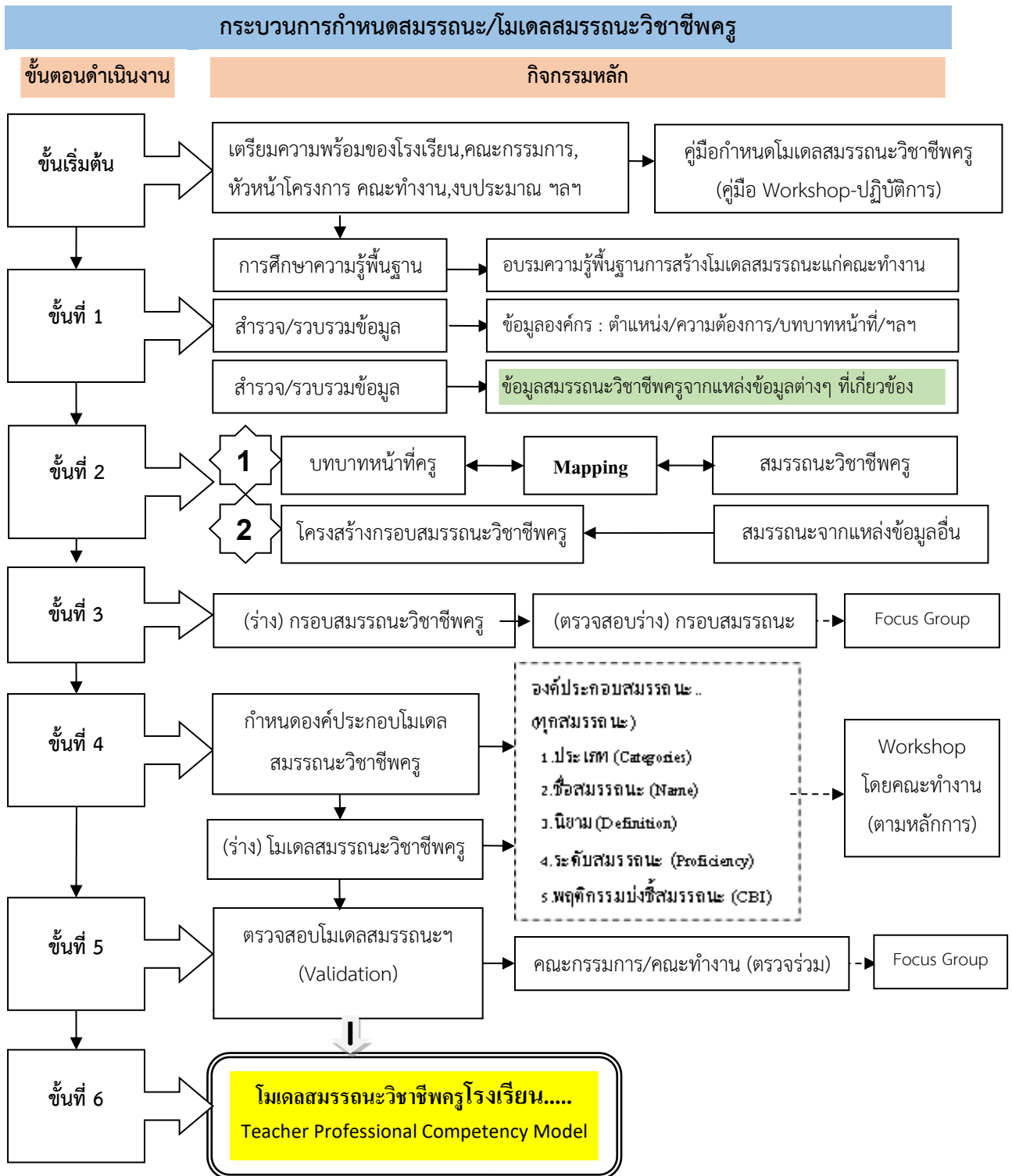


1.2 การออกแบบโมเดลสมรรถนะวิชาชีพครู (ที่โรงเรียนสารชั้นฉน์..ต้องการ)

โรงเรียนสามารถออกแบบโครงสร้างของ โมเดลสมรรถนะวิชาชีพครู ได้หลายแบบ สาระสำคัญ คือ เป็นการกำหนดกรอบสมรรถนะวิชาชีพครูที่จะสร้างขึ้นว่า ประกอบด้วยประเภทหรือกลุ่มสมรรถนะกี่ด้าน (มิติ) และแต่ละด้าน (มิติ) ควรประกอบด้วยสมรรถนะย่อยๆ อะไรบ้าง (ศึกษาเพิ่มเติมจากกระบวนการสร้างโมเดลสมรรถนะ (Developing Competency Model Process) เช่น



### 1.3 กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาโมเดลสมรรถนะวิชาชีพครู

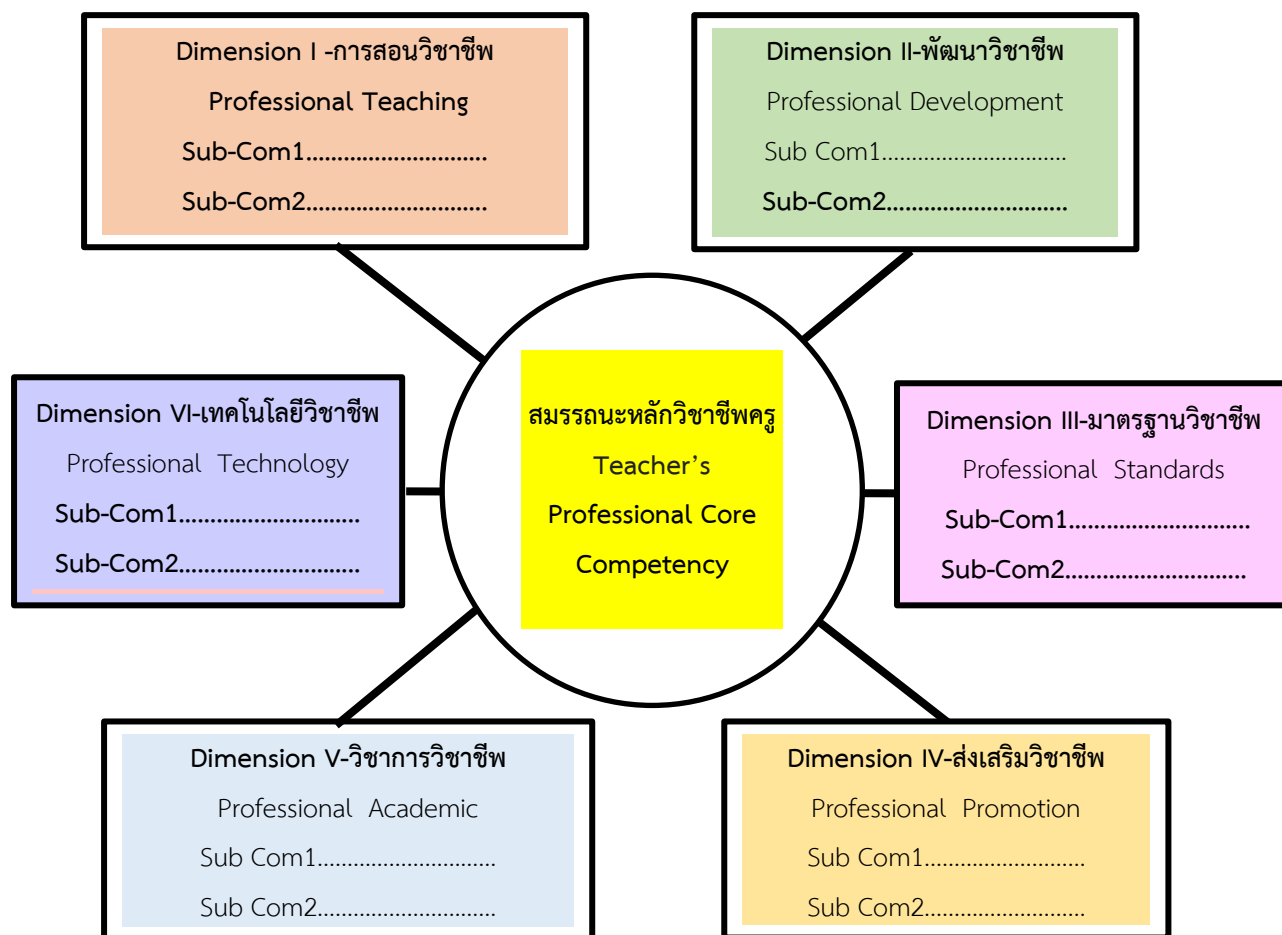


1.4 สร้างแผนภาพโมเดลสมรรถนะวิชาชีพครู โรงเรียนสารขันธ์ ตามการออกแบบที่กำหนดและกระบวนการที่ดำเนินงานมา ตัวอย่างเช่น

## โมเดลสมรรถนะวิชาชีพครู โรงเรียนสารขันธ์ 7 มิติ

6 Dimension Of ..SARAKHAN.. Teacher Professional Competency Model

(TPCT : The Teacher's Professional Competency Model)



**คำอธิบาย** โมเดลสมรรถนะวิชาชีพโรงเรียนสารขันธ์ (SARAKHAN Teacher Professional Competency Model) ประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพที่สำคัญ 7 มิติ (ดังแผนภาพ) สมรรถนะทั้ง 7 มิติ ประกอบด้วยสมรรถนะย่อย (Sub Com..) 2 สมรรถนะ ซึ่งแต่ละสมรรถนะในทุกมิติจะถูกนำไปกำหนดองค์ประกอบสมรรถนะ ประกอบด้วย ชื่อสมรรถนะ (Title) นิยาม (Definition) และพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะ (Behavioral Indicators) จำแนกตาม ความรู้ (K : Knowledge) ทักษะ (S : Skills) คุณสมบัติ (A : Attribute) และสมรรถนะ (C : Competency) และที่สำคัญ คือ การกำหนดผลลัพธ์สมรรถนะ (Competency Outcome) เพื่อนำไปใช้กำหนดหลักสูตรสมรรถนะวิชาชีพครูและการประเมินสมรรถนะวิชาชีพครู ในขั้นต่อไป.

### บทวิเคราะห์

**ความสามารถวิชาชีพของครู** คือ ศักยภาพทางปัญญาที่มีอยู่ในจิตใจของครูและรับรู้ได้จากการทำงานอย่างมืออาชีพ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ และพฤติกรรมในการปฏิบัติหน้าที่ทางวิชาชีพ

ที่จำเป็นสำหรับครูที่ดีและการจัดการเรียนสอน ในฐานะนักการศึกษาครูต้องมีสมรรถนะสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสอน คุณลักษณะบุคลิกภาพ ความสามารถทางสังคม และความสามารถวิชาชีพ ลักษณะของความสามารถทางวิชาชีพของครู คือ ความเข้มแข็งทางจิตใจและร่างกายในการปฏิบัติงานหรือทักษะที่เรียนรู้ผ่านการฝึกอบรมและการฝึกฝน สิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐานในการเรียนรู้ช่วยพัฒนาความสามารถและความเป็นมืออาชีพของครูได้อย่างมาก ครูที่มีขีดความสามารถสูงจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะนักการศึกษาและตัวแทนการเรียนรู้ได้อย่างมืออาชีพ **การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครู** จึงมีความจำเป็นอย่างมากทั้งในการผลิตและพัฒนาครูให้มีความสามารถที่มีคุณค่าสำหรับสังคม

การวิเคราะห์การได้มาของสมรรถนะวิชาชีพและการกำหนดโมเดลสมรรถนะหรือกรอบสมรรถนะ (Competency Model/Competency Framework) เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการพัฒนาวิชาชีพตามความสามารถของทุกตำแหน่งที่ต้องเริ่มต้นดำเนินการก่อน ตามหลักการการจัดการศึกษาตามความสามารถ ที่ผู้เขียนพยายามเน้นย้ำเสมอในข้อเขียนเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลตามความสามารถซึ่งเป็นหลักการสากลที่อารยะประเทศเขายึดถือ ยอมรับและนำมาปฏิบัติกันอย่างแพร่หลาย

กระบวนการพัฒนาโมเดลสมรรถนะวิชาชีพครู เป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญมากเพื่อให้ได้มาซึ่ง **กรอบสมรรถนะ/โมเดลสมรรถนะวิชาชีพครู** สำหรับที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาครูในรูปแบบต่างๆต่อไป ประเด็นสำคัญที่ต้องคำนึงเสมอ คือ กรอบ/โมเดลสมรรถนะวิชาชีพครูนี้ มีองค์กรหรือประเทศต่างๆ ได้กำหนดขึ้นใช้สำหรับองค์กรหรือประเทศของตนอย่างหลากหลาย การจะนำมาใช้ในโรงเรียนสารพัดชั้นนั้น จะไม่สามารถหยิบโมเดลเหล่านั้นเอามาใช้ได้ทันที (เนื่องจาก กรอบ/โมเดลสมรรถนะเหล่านั้น เป็นของเขา..ไม่ใช่ของเรา) ดังนั้น **โรงเรียนสารพัดชั้นต้องสร้างโมเดลสมรรถนะวิชาชีพครูของตนเองขึ้น** โดยสามารถนำข้อมูลสมรรถนะหรือโมเดลสมรรถนะวิชาชีพจากประเทศเหล่านั้น มาเป็นข้อมูลการวิเคราะห์อ้างอิงได้และสังเคราะห์ให้เป็นสมรรถนะหรือโมเดลสมรรถนะวิชาชีพของโรงเรียนสารพัดชั้นนำไปใช้เอง...(จะเป็นวิธีการที่ดีที่สุด ซึ่งอาจใช้วิธีทางการวิจัยกำหนดขึ้น) สำหรับในประเทศสารพัดชั้นนี้ ผู้เขียนยังไม่เคยเห็นมีการกำหนดโมเดลสมรรถนะ **วิชาชีพครู** ทั้งในระดับประเทศและโรงเรียนใดๆมาก่อน...เคยเห็นแต่ในงานวิจัยของนักศึกษาจากสถาบันการศึกษาบางแห่งที่นักศึกษานำสมรรถนะ(ไม่รู้ว่าเอามาจากไหน)มาระบุว่าเป็นสมรรถนะครู โดยไม่มีการแสดงให้เห็นถึงกระบวนการได้มาของสมรรถนะเหล่านั้นแต่อย่างใด ไม่มีการกำหนดมาตรฐานสมรรถนะและผลลัพธ์สมรรถนะที่จะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรการพัฒนา จึงทำให้ไม่มีนวัตกรรมโมเดลสมรรถนะวิชาชีพใหม่ๆของครู ในเมือง...สารพัดชั้น...ที่จะใช้อ้างอิงกับชาวเมืองอื่นได้...หน่วยงานพัฒนาหรือฝึกอบรมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับครูยังไม่สามารถสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูที่เป็นระบบอย่างเป็นรูปธรรมที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้เห็นหรือเพื่อการศึกษาเรียนรู้ของผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปปฏิบัติได้ หรือใครที่เคยเห็นรูปแบบที่กล่าวถึงนี้ ก็ช่วยบอกกันหน่อย..ถือว่าเอาบุญเถอะ.

.....  
 ตอนต่อไป..มาดูกันว่า ระบบที่ 2 ระบบการพัฒนาวิชาชีพครู ควรจะเป็นอย่างไร.